

**ВІДГУК
ОПОНЕНТА**

**доктора економічних наук, професора
Гнатишин Людмили Богданівни на дисертаційну роботу
Малиша Володимира Володимировича
«Інноваційно-інвестиційне забезпечення
економічної безпеки промислових підприємств»,
подану на здобуття ступеня
доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент**

Актуальність обраної теми дисертаційної роботи

У сучасних нестабільних умовах забезпечення належного рівня економічної безпеки промислових підприємств є досить складним завданням. Суб'єкти господарювання зіштовхуються з сукупністю надскладних ризиків і викликів, серед яких доцільно виокремити структурну трансформацію економіки, посилення глобальної конкуренції, цифровізацію господарських процесів, а також деструктивний вплив воєнних дій на їх операційну діяльність. У підсумку зазначені чинники негативно впливають на стабільність функціонування промислових підприємств, їх здатність до подальшого розвитку, впровадження інноваційних технологій, розроблення інноваційних видів продукції та освоєння нових ринків збуту.

Сьогодні промислові підприємства намагаються адаптуватися до сформованих в Україні економічних реалій, реалізуючи стратегії виживання та адаптації, спрямовані на стабілізацію діяльності й забезпечення належного рівня економічної безпеки. Водночас очевидним є те, що досягнення довгострокової стійкості в сучасних умовах можливе лише за рахунок активізації інноваційного та інвестиційного розвитку, впровадження сучасних цифрових технологій у виробничі й управлінські процеси, а також адаптації інноваційних рішень до специфіки функціонування промислових підприємств.

Саме це актуалізує тему дисертаційної роботи, яка полягає у поглибленні теоретичних положень, удосконаленні методичних підходів і розробленні практичних рекомендацій щодо забезпечення економічної

безпеки промислових підприємств на основі активізації їх інноваційно-інвестиційного розвитку.

Дисертаційна робота виконана в межах планів науково-дослідних робіт Національного університету «Чернігівська політехніка» за такими темами: «Науково-прикладні засади реалізації державної політики розвитку підприємництва в умовах децентралізації влади» (номер державної реєстрації 0120U101816, 2020-2024 рр.), у межах якої автором поглиблено концептуальні положення обґрунтування трансформаційних процесів в інституційному середовищі функціонування промислових підприємств; «Стратегічне управління підприємствами в умовах війни та післявоєнної відбудови» (номер державної реєстрації 0124U004476, 2024-2027 рр.), де автором запропоновано теоретико-прикладні положення трансформації та розвитку системи управління інноваційно-інвестиційними ризиками промислового підприємства в умовах невизначеності.

***Ступінь обґрунтованості наукових положень,
висновків і рекомендацій, їх достовірність***

Ознайомлення зі змістом дисертації дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, у сукупності вирішують важливе наукове завдання – узагальнення та поглиблення теоретико-методичних положень та прикладних засад щодо інноваційно-інвестиційного забезпечення економічної безпеки промислових підприємств. Теоретико-методичні положення, методичні рекомендації і висновки, сформульовані дисертантом, є достовірними. Дисертаційна робота має логічну побудову, її автор системно підійшов до постановки проблеми, формулювання завдань, обрав правильні методи та прийоми дослідження.

Обґрунтованість наукових результатів, висновків і рекомендацій забезпечується використанням загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, фундаментальних положень сучасної економічної теорії, сукупності наукових підходів, зумовлених метою та завданнями дисертації.

При проведенні наукового дослідження використано наступні методи: методи контент-аналізу, групування – для обґрунтування сутності категорії «економічна безпека підприємства»; системний та структурний підходи – для визначення прикладних положень трансформації та розвитку системи управління інноваційно-інвестиційними ризиками промислових підприємств, визначення структури системи економічної безпеки промислового підприємства; функціональний, процесний підходи – для опису процесу забезпечення необхідного рівня економічної безпеки промислового підприємства; статистичні методи – для обґрунтування методичного підходу до оцінювання рівня економічної безпеки промислового підприємства; методи вимірювання і порівняння, динамічний аналіз – для проведення аналітичного дослідження сучасних тенденцій розвитку промислових підприємств в Україні, стану їхнього інноваційно-інвестиційного розвитку; методи індукції, дедукції, абстрагування – для обґрунтування моделі механізму забезпечення економічної безпеки промислового підприємства. Також використано графоаналітичний та табличний методи дослідження – для наочного представлення отриманих результатів дослідження.

Основні положення дисертації мають достатній рівень апробації, доповідалися і одержали схвалення на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Наукова новизна одержаних результатів

Основними здобутками, що становлять наукову новизну дисертаційної роботи, є такі. У дисертації:

вперше:

– розроблено механізм забезпечення економічної безпеки промислового підприємства шляхом розвитку системи управління інноваційно-інвестиційними ризиками, адаптованої до умов стохастичності та нестабільності зовнішнього економічного середовища. Новизна запропонованого підходу полягає в обґрунтуванні структури зазначеного

механізму, розкритті особливостей трансформації системи управління інноваційно-інвестиційними ризиками та ідентифікації нових перешкод і дестабілізуючих чинників функціонування промислових підприємств, зумовлених дисипативністю економічних процесів і високим рівнем непередбачуваності умов їх господарської діяльності;

удосконалено:

– методичний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки промислового підприємства, який базується на комплексному узагальненні існуючих концепцій її оцінювання (аналітичної, тривимірної, індикаторно-індексної, функціональної, матричної та бухгалтерської) з визначенням системи показників, характерних для кожної з них. Це дозволило запропонувати власну послідовність оцінювання рівня економічної безпеки на основі інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства, що передбачає проведення системного аналізу його фінансового стану, оцінювання інноваційно-інвестиційного розвитку та інтегральне визначення рівня економічної безпеки за допомогою індексного підходу;

– теоретико-прикладні положення щодо трансформації та розвитку системи управління інноваційно-інвестиційними ризиками промислового підприємства в умовах невизначеності. Їх наукова цінність полягає у визначенні ключових елементів зазначеної системи, розкритті взаємозв'язків між ними та обґрунтуванні їх ролі у формуванні ефективної системи економічної безпеки промислового підприємства, що створює підґрунтя для підвищення адаптивності управління до сучасних викликів і ризиків функціонування;

– концептуальні положення щодо обґрунтування трансформаційних процесів в інституційному середовищі функціонування промислових підприємств. Їх наукова новизна полягає у формуванні матриці сучасних загроз, яка створює підґрунтя для вдосконалення інституційної підтримки забезпечення економічної безпеки промислових підприємств з урахуванням

дисипативності зовнішнього економічного середовища, обмеженості фінансових ресурсів та посилення загроз національній безпеці;

набули подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат економічної безпеки підприємства.

Вагомим науковим результатом є уточнення змісту категорії «економічна безпека підприємства» шляхом поєднання модернізаційного та ризик-орієнтованого підходів до її трактування, систематизації існуючих концепцій її розуміння та обґрунтування власного визначення, яке розкриває економічну безпеку як комплексну систему, спрямовану на забезпечення стійкого функціонування, адаптивності та довгострокового розвитку промислового підприємства;

– теоретико-прикладні положення щодо побудови структури системи економічної безпеки промислового підприємства, у межах якої автором комплексно визначено її функціональні складові та розкрито особливості взаємозв'язку інноваційного, інвестиційного й інноваційно-інвестиційного напрямів забезпечення економічної безпеки. Важливим науковим результатом є систематизація основних інноваційно-інвестиційних детермінант розвитку підприємства, реалізація яких сприятиме підвищенню його стійкості, конкурентоспроможності та здатності ефективно функціонувати в умовах сучасних економічних викликів;

– обґрунтування функціонально-управлінського підходу до забезпечення економічної безпеки промислового підприємства на основі активізації інноваційно-інвестиційної діяльності. Його наукова цінність полягає у систематизації базових функцій, складових і принципів функціонування системи економічної безпеки, розмежуванні загальних і специфічних принципів її реалізації, а також у комплексному підході до ідентифікації ризиків відповідно до стадій життєвого циклу підприємства. Це дозволило визначити особливості управління такими ризиками залежно від етапу розвитку промислового підприємства та сформулювати практичні засади підвищення ефективності функціонування системи економічної безпеки.

Практичне значення результатів дослідження

Основні наукові результати дисертаційної роботи мають завершений характер, доведені до рівня практичних рекомендацій і науково-методичних положень. Сформульовані автором висновки та запропоновані рекомендації можуть бути використані у практичній діяльності промислових підприємств, а також у роботі органів місцевого самоврядування під час формування та реалізації заходів щодо забезпечення економічної безпеки та стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку.

Результати дисертаційної роботи використовуються в діяльності: Департаменту економічного розвитку Чернігівської обласної військової адміністрації: враховано рекомендації щодо розробки механізму забезпечення економічної безпеки промислового підприємства на основі удосконалення системи управління його інноваційно-інвестиційними ризиками в умовах стохастичності та нестабільності зовнішнього економічного середовища при розробці стратегічних напрямів розвитку економіки регіону та Плану заходів з реалізації Стратегії сталого розвитку Чернігівської області (01.01-20/258 від 10.02.2026 р.); Чернігівської Регіональної Торгово-Промислової Палати: використано науково-методичні положення щодо оцінки рівня економічної безпеки промислового підприємства на основі його інноваційно-інвестиційного розвитку при підготовці інформаційних матеріалів та заходів з підтримки бізнесу (№ 19/01 від 09.03.2026 р.); ТОВ «Багатопрофільне підприємство «АТІЛОС»: враховано концептуальні положення щодо обґрунтування трансформаційних процесів в інституційному середовищі функціонування промислових підприємств при оновленні стратегічних планів розвитку підприємства та впровадженні інноваційних рішень з метою забезпечення високого рівня конкурентоспроможності (№ 27 від 03.03.2026 р.); ТОВ «Торговий дім «ВІАТ»: з метою удосконалення стратегічних підходів до розвитку підприємства, підвищення результативності його діяльності та посилення конкурентних позицій на ринку використано науково-практичні підходи до забезпечення економічної безпеки підприємства на основі

удосконалення системи управління інноваційно-інвестиційними ризиками (№ 54 від 20.02.2026 р.); Національного університету «Чернігівська політехніка»: використано у навчальному процесі кафедри менеджменту та адміністрування при розробці методичних матеріалів, а також під час проведення лекційних та практичних занять з таких освітніх компонентів: «Інноваційно-інвестиційна політика підприємств», «Стратегічний менеджмент», «Управління бізнес-процесами організації» (№ 202/08-3095/ВС від 22.12.2025 р.).

Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях

За результатами дослідження опубліковано 13 наукових праць, з них: 1 стаття в іноземному науковому виданні (Scopus); 4 статті у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз даних; 8 праць апробаційного характеру. Загальний обсяг публікацій – 7,41 друк. арк.; особисто автору належить – 4,79 друк. арк.

Автором дотримані вимоги п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р., № 44, щодо кількості публікацій, відповідності опублікованим результатам тим, що містяться у дисертації, апробації її основних положень.

Дотримання принципів академічної доброчесності

За результатами аналізу дисертаційної роботи та пов'язаних із нею матеріалів ознак порушення принципів академічної доброчесності не виявлено. Наукові положення, висновки та рекомендації, наведені у дисертації, є належним чином обґрунтованими, логічно взаємопов'язаними та підтверджуються результатами проведеного дослідження.

**Висновки та пропозиції, що викликають певні сумніви, зауваження
на окремі суперечності та можуть слугувати підґрунтям дискусії під час
захисту дисертації**

Оцінюючи представлену дисертаційну роботу в цілому позитивно, слід зазначити дискусійні положення та висловити наступні зауваження.

1. У підрозділі 1.1 автором ґрунтовно досліджено категорію «економічна безпека підприємства» (с. 32, рис. 1.2, табл. 1.2). Разом із тим доцільно було б більш детально розкрити взаємозв'язок між категоріями «економічна стійкість», «економічна безпека» та «резильєнтність підприємства», які сьогодні активно використовуються у наукових дослідженнях.

2. У підрозділі 1.3 систематизовано методичні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємств (с. 61, рис. 1.9). Проте, варто було б провести їх критичне порівняння із зазначенням переваг та обмежень кожного підходу.

3. У підрозділі 2.2 автором детально проаналізовано інноваційно-інвестиційний розвиток підприємств. На нашу думку, доцільно було б здійснити групування підприємств за рівнем інноваційної активності.

4. У роботі значна увага приділена управлінню інноваційно-інвестиційними ризиками (с. 244-246). Проте варто було б запропонувати критерії оцінювання ефективності реалізації заходів із мінімізації зазначених ризиків.

5. У підрозділі 3.1 запропоновано механізм забезпечення економічної безпеки підприємства (рис. 3.6, с. 231). Разом із тим доцільно було б більш детально визначити систему показників оцінювання ефективності функціонування окремих блоків цього механізму.

Наведені зауваження та дискусійні положення не знижують загальної теоретичної та практичної значущості, обґрунтованості та достовірності основних положень дисертації.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам

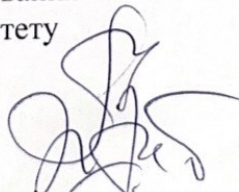
Дисертаційна робота Малиша Володимира Володимировича «Інноваційно-інвестиційне забезпечення економічної безпеки промислових підприємств» є завершеним, цілісним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, містить положення наукової новизни та має теоретичне та практичне значення.

Дисертація за змістом, структурою, обсягом та оформленням відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами й доповненнями) та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Малиш Володимир Володимирович, автор дисертації «Інноваційно-інвестиційне забезпечення економічної безпеки промислових підприємств», заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Опонент:

завідувач кафедри обліку і оподаткування
Львівського національного університету
ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького,
доктор економічних наук, професор

Людмила ГНАТИШИН

В І Р Н О

НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ КАДРІВ
ЛЬВІВСЬКОГО

НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ
ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО

Василько Р.П. /Бачук Р.П./